

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr 137/XIX/2004
Rady Powiatu w Otwocku
z dnia 8 lipca 2004 r.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU POWIATU OTWOCKIEGO NA LATA 2004 - 2015

Spis treści

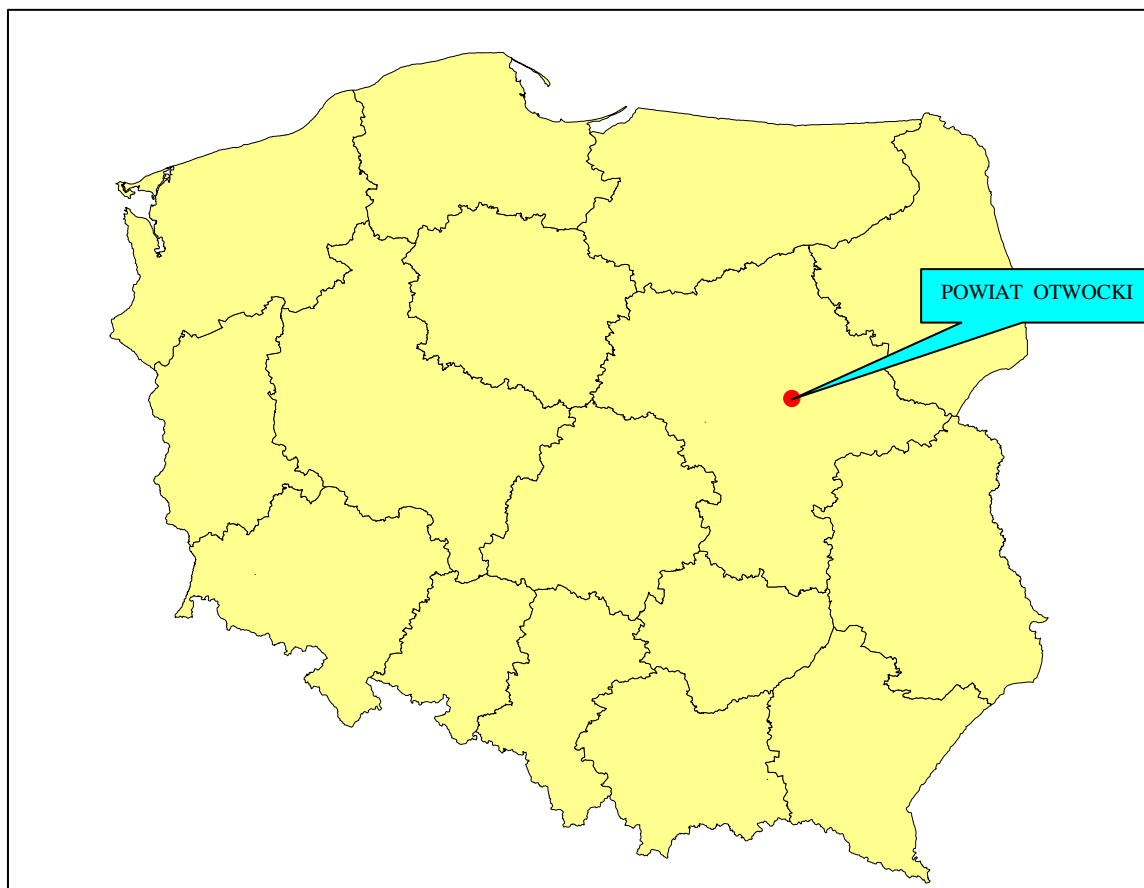
1. STRATEGIA ROZWOJU POWIATU	3
1.1. Założenia do strategii rozwoju	3
1.2. Misja Powiatu	4
1.3. Główne kierunki działań strategicznych Gmin Powiatu Otwockiego	5
1.4. Cele strategiczne i cele szczegółowe powiatu do roku 2015	7
1.4.1. Cele strategiczne i cele szczegółowe w sferze społecznej powiatu	7
1.4.2. Cele strategiczne i cele szczegółowe w sferze potencjałów (zasobów) powiatu	10
1.4.3. Cele strategiczne i cele szczegółowe w ramach wybranych dziedzin gospodarki	14
1.5. Działania wymagające współpracy wielu partnerów	16
1.6. Zarządzanie realizacją strategii	16
2. UWAGI	20

1. STRATEGIA ROZWOJU POWIATU

1.1 ZAŁOŻENIA DO STRATEGII ROZWOJU

Założenia do strategii stanowią warunki brzegowe niezbędne do prawidłowego sformułowania planu i zostały określone na początku opracowywania dokumentu.

- ⇒ **Okres planowania: lata 2004 – 2015.**
- ⇒ **Przy opracowaniu planu realizacyjnego strategii zostaną przyjęte kolejne kadencje Rady Powiatu jako podokresy.**
- ⇒ **Strategia będzie opracowywana i konsultowana z przedstawicielami wszystkich gmin powiatu.**
- ⇒ **Decyzje zawarte w strategii będą służyły polepszeniu warunków i jakości życia mieszkańców powiatu.**
- ⇒ **Strategia powiatu będzie zbieżna ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego oraz priorytetami przyjętymi w oficjalnych dokumentach związanych z rozwojem społeczno – gospodarczym kraju.**
- ⇒ **Realizacją strategii będą kierowały władze powiatu przy współpracy władz gmin.**
- ⇒ **Strategia będzie narzędziem integrowania i koordynowania działań rozwojowych podejmowanych przez gminy w powiecie.**
- ⇒ **Strategia będzie służyła pozyskiwaniu środków zewnętrznych oraz tworzeniu warunków do inwestowania w powiecie.**
- ⇒ **Zadaniem strategii będzie ułatwienie kolejnym władzom samorządowym utrzymania długookresowych kierunków rozwoju powiatu.**

1.2 MISJA POWIATU

Misja to opis wizji powiatu (najczęściej jednozdaniowy) zawierający główne pola aktywności w przyszłości, stanowiący najogólniejszy cel powiatu. Propozycja misji została wybrana w konsultacji spośród jedenastu wariantów opracowanych podczas warsztatów diagnostyczno – projektowych i przyjęta przez Radę Powiatu.

Misję powiatu określano w perspektywie do roku 2015.

Misja powiatu:

Powiat Otwocki to powiat rozwijający się z poszanowaniem tradycji i przyrody.

1.3 GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH GMIN POWIATU

Poniższe kierunki działań strategicznych gmin powiatu zostały wypracowane, dla sfery społecznej, potencjałów i gospodarczej na podstawie głównych problemów zidentyfikowanych przez gminy w powiecie, które należy rozwiązywać we wzajemnej współpracy. Kierunki te zostały zaproponowane przez przedstawicieli gmin jako najważniejsze do strategii rozwoju Powiatu Otwockiego.

Strategia działania dla Podmiotu strategii:

**„Starosta Otwocki
jako inicjator i koordynator współpracy powiatowo-gminnej”**

Sfera społeczna

- ⇒ Poprawa sytuacji na rynku pracy - zmniejszenie poziomu bezrobocia;
- ⇒ Podniesienie poziomu dochodów mieszkańców;
- ⇒ Atrakcyjne, odpowiadające „klimatowi miejsca” sposoby zagospodarowania Otwocka i okolic, prowadzące do poprawy poziomu warunków życia mieszkańców i podnoszenia standardu oraz dostępności usług;
- ⇒ Utrzymanie wysokiego poziomu bezpieczeństwa oraz ograniczenie zachowań patologicznych;
- ⇒ Poprawa komunikacji zbiorowej z Warszawą (komunikacja autobusowa i PKP);
- ⇒ Dostosowanie kierunków kształcenia do wymagań europejskiego rynku pracy;

Sfera potencjałów

- ⇒ Podniesienie estetyki zagospodarowania miasta i gmin powiatu, uporządkowanie zagospodarowania obecnego, wykreowanie wizerunku miasta w nawiązaniu do jego funkcji leczniczych i rekreacyjnych poprzez odpowiednie wyeksponowanie obiektów istniejących, jak i zastosowanie właściwych kompozycji urbanistycznych w nowych rozwiązaniach;
- ⇒ Budowa społeczeństwa obywatelskiego i zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców;
- ⇒ Zwiększenie udziału organizacji pozarządowych w kreowaniu rozwoju powiatu;
- ⇒ Zachowanie różnorodności biologicznej i zachowanie krajobrazu wiejskiego;
- ⇒ Poprawa czystości wód powierzchniowych i przeciwdziałanie degradacji wód podziemnych
- ⇒ Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców i pobudzanie ich aktywności na rzecz poprawy stanu środowiska przyrodniczego, szczególnie utrzymanie drzewostanu sosnowego;
- ⇒ Przeciwdziałanie degradacji rzeźby terenu – głównie wydm i krawędzi erozyjnych dolin Świdra i Wisły;
- ⇒ Zwiększenie dostępności komunikacyjnej powiatu - realizacja nowoczesnych rozwiązań komunikacyjnych, zapewniających szybkie i komfortowe połączenia z Warszawą;

- ⇒ Działanie na rzecz wybudowania przeprawy mostowej przez Wisłę;
- ⇒ Zwiększenie dostępności komunikacyjnej powiatu – rozwinięta sieć telekomunikacyjna, szerokopasmowy dostęp do Internetu;
- ⇒ Zapewnienie dostępu do wody pitnej, gazu sieciowego;
- ⇒ Rozwiązanie problemów gospodarki wodno-ściekowej;
- ⇒ Rozwiązanie problemów gospodarki odpadami stałymi;

Sfera gospodarcza

- ⇒ Wykształcenie silnych funkcji ponadlokalnych w zakresie: lecznictwa, odnowy biologicznej, rekreacji, administracji oraz szkolnictwa;

Walory środowiska przyrodniczego oraz dotychczasowe tradycje rozwojowe Otwocka i okolic tworzą szansę na pełnienie funkcji ośrodka leczniczego wraz z lokalizacją innych pokrewnych działalności dotyczących odnowy biologicznej – poprawy zdrowia i kondycji fizycznej, opieki paliatywnej, a także usług rekreacyjno-sportowych. Położenie w strefie OMW tworzy warunki do rozwoju usług związanych z obsługą kongresów, konferencji oraz wszelkiego rodzaju szkoleń. Rozwojowi tych funkcji powinno sprzyjać wykształcenie miasta jako silnego ośrodka powiatowego. Pełnienie funkcji ponadlokalnego ośrodka administracji publicznej generować będzie popyt na różnego rodzaju usługi komercyjne.

- ⇒ Wykreowanie terenów dawnego Instytutu Badań Jądrowych w Świerku jako innowacyjnego w skali kraju centrum medycyny nuklearnej oraz wytwarzania nowoczesnej aparatury medycznej (parku technologicznego);
- ⇒ Rozwój usług rekreacyjno-sportowych;
- ⇒ Zwiększenie atrakcyjności turystycznej powiatu;
- ⇒ Wykreowanie zróżnicowanej oferty usługowej zarówno dla mieszkańców jak i przyjezdnych;
- ⇒ Rozwój sektora Małej i Średniej Przedsiębiorczości (handel, usługi, rzemiosło, wytwórczość);
- ⇒ Poprawa warunków funkcjonowania podmiotów gospodarczych, wspieranie inwestorów tworzących nowe miejsca pracy;
- ⇒ Zwiększenie towarowości gospodarstw rolnych;
- ⇒ Zwiększenie dochodów gospodarstw z działalności pozarolniczych;
- ⇒ Rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego;
- ⇒ Zachowanie wysokiej produktywności lasów;

1.4 CELE STRATEGICZNE I CELE SZCZEGÓŁOWE POWIATU DO ROKU 2015

Cel to stan, który chcemy osiągnąć w przyszłości (określamy jaki stan oraz perspektywę w jakiej przyszłości ma zostać osiągnięty).

Cele strategiczne określają rezultaty oraz kierunkują działania na rzeczy właściwe. Związane są z określeniem jakim ma być Powiat Otwocki, co się powinno robić lub czego nie powinno się robić w powiecie. Cele strategiczne związane są z decyzjami dotyczącymi alokacji zasobów i potencjałów powiatu.

1.4.1 Cele strategiczne i cele szczegółowe w sferze społecznej powiatu

PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA, ZAPOBIEGANIE ZAGROŻENIOM ZDROWIA I ŻYCIA, WSPIERANIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH, POMOC SPOŁECZNA, POLITYKA PRORODZINNA

Cele strategiczne:

- ⇒ Powszechnie dostępna, szeroka oferta usług medycznych na wysokim poziomie w szpitalu powiatowym;
- ⇒ Rozwinięta profilaktyka chorób społecznych;
- ⇒ Poprawa dostępności profilaktyki zdrowotnej w szkołach;
- ⇒ Rozwinięta baza sportowa szkół średnich;
- ⇒ Rozwinięta i ogólnodostępna baza sportowo-rekreacyjna;
- ⇒ Wysoki poziom uczestnictwa biernego i czynnego mieszkańców powiatu w sporcie i rekreacji;
- ⇒ Większa dostępność miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych;
- ⇒ Budynki użyteczności publicznej dostosowane dla osób niepełnosprawnych;
- ⇒ Zapewniona i efektywna pomoc społeczna dla wszystkich osób będących w potrzebie;
- ⇒ Ograniczenie zjawisk patologii społecznej;
- ⇒ Zmniejszenie bezrobocia wśród młodzieży (18 –25 lat);
- ⇒ Rozwinięta oferta kształcenia ustawicznego;
- ⇒ Stworzone warunki do rozwoju budownictwa mieszkaniowego;

Cele szczegółowe:

- ⇒ Ograniczenie kosztów funkcjonowania szpitala poprzez termomodernizację (wymiana okien, ocieplenie ścian);
- ⇒ Wyposażony w nowoczesny sprzęt medyczny szpital powiatowy;
- ⇒ Zwiększenie dostępności badań profilaktycznych oraz edukacji prozdrowotnej;

- ⇒ Opracowany i wdrożony długookresowy program promocji i ochrony zdrowia w powiecie;
- ⇒ Wdrożony program edukacji dzieci i młodzieży zapobiegający uzależnieniom, „bezpieczne szkoły”;
- ⇒ Zapewniona możliwość korzystania z terapii dla osób uzależnionych;
- ⇒ Opracowana i wdrożona powiatowa polityka zwiększenia sprawności fizycznej mieszkańców;
- ⇒ Wybudowane 4 obiekty sportowe (sale gimnastyczne) przy szkołach średnich;
- ⇒ Utworzone miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych w instytucjach podlegających Starostwu;
- ⇒ Stworzony i funkcjonujący system informacji i konsultacji o potrzebach osób niepełnosprawnych w zakresie pracy;
- ⇒ Budynki użyteczności publicznej wyposażone zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie dostępu dla osób niepełnosprawnych;
- ⇒ Zapewniony dostęp do warsztatów terapii zajęciowej dla wszystkich potrzebujących;
- ⇒ Wzrost liczby instytucji integracyjnych (szkoły, obiekty kultury, organizacje pozarządowe);
- ⇒ Rozwinięte różnorodne formy wolontariatu nakierowanego na potrzeby osób niepełnosprawnych;
- ⇒ Skoordynowane działania organizacji, instytucji i gmin w zakresie realizacji zadań dotyczących lokalnego rynku pracy – stworzenie wspólnego programu;
- ⇒ Stworzenie zintegrowanej oferty podmiotów zajmujących się kształceniem ustawicznym – możliwość podnoszenia i zmiany kwalifikacji zawodowych;
- ⇒ Stworzone dogodne/bardzo dobre warunki do inwestowania na terenie powiatu (organizacyjne, przygotowane tereny pod inwestycje, system zachęt, itp.);
- ⇒ Wypromowany wizerunek powiatu jako miejsca o korzystnych warunkach do inwestowania;
- ⇒ Powszechnie dostępna informacja o warunkach inwestowania na terenie powiatu;
- ⇒ Przeznaczanie niewykorzystanych obiektów do adaptacji na cele mieszkaniowe;
- ⇒ Wysoki poziom wsparcia społecznych inicjatyw w zakresie budownictwa mieszkaniowego przez samorządy gminne i powiatowy;

KULTURA i OCHRONA DÓBR KULTURY, EDUKACJA PUBLICZNA, KULTURA FIZYCZNA

Cele strategiczne:

- ⇒ Zachowanie dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń;
- ⇒ Stworzone warunki techniczne i organizacyjne dla rozwoju nowych form aktywności kulturalnej i artystycznej;
- ⇒ Rozwinięta baza rekreacyjno – sportowa;
- ⇒ Rozwinięta oferta kształcenia ustawicznego w bazie edukacyjnej powiatu;
- ⇒ Nowoczesna baza dydaktyczna szkół;

Cele szczegółowe:

- ⇒ Oddany do użytku obiekt MDK;
- ⇒ Rozwinięta formuła działalności MDK – oddziaływanie na cały powiat, stworzone możliwości dla rozwoju ruchu amatorskiego;
- ⇒ Utrzymywana współpraca szkół z ośrodkami kultury i nauki;
- ⇒ Działanie przez projekty - wysoka aktywność szkół w pozyskiwaniu zewnętrznych środków na działalność;
- ⇒ Wykorzystanie zebranych obiektów zabytkowej architektury i stworzenie ekspozycji w postaci skansenu
- ⇒ Infrastruktura kultury fizycznej i rekreacji dostosowana do potrzeb;
- ⇒ Stworzenie zintegrowanej oferty kształcenia ustawicznego;
- ⇒ Stworzenie możliwości systematycznego podnoszenia kwalifikacji zawodowych nauczycieli;
- ⇒ Stworzenie efektywnego systemu wsparcia dla osób wybitnie uzdolnionych;
- ⇒ Baza dydaktyczna szkół spełniająca obowiązujące standardy – systematyczne unowocześnianie;

**PORZĄDEK PUBLICZNY
I BEZPIECZEŃSTWO OBYWATELI, OBRONNOŚĆ, OCHRONA PRAW
KONSUMENTA**

Cele strategiczne:

- ⇒ Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatu;
- ⇒ Ograniczenie przestępczości młodzieży;
- ⇒ Podniesienie poziomu skuteczności działań policji;
- ⇒ Ograniczenie zjawisk patologicznych w rodzinach;
- ⇒ Poprawa stopnia przygotowania powiatu do stanów zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców;
- ⇒ Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie praw konsumenta;

Cele szczegółowe:

- ⇒ Stworzenie i wdrożenie programu podniesienia bezpieczeństwa w powiecie;
- ⇒ Stworzenie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży zagrożonej przestępczością;
- ⇒ Stworzenie i wdrożenie programu przeciwdziałania agresji i przemocy w rodzinie – zmniejszenie liczby rodzin patologicznych;
- ⇒ Stworzenie programu przygotowującego powiat do funkcjonowania w stanach zagrożenia;
- ⇒ Stworzenie efektywnego systemu informowania mieszkańców o prawach konsumenta – efektywny punkt informacyjny i cykliczne spotkania informacyjno-konsultacyjne;

1.4.2. Cele strategiczne i cele szczegółowe w sferze potencjałów (zasobów) powiatu

POTENCJAŁ LUDZKI

przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja lokalnego rynku pracy

POTENCJAŁ INSTYTUCJONALNY

współpraca z instytucjami pozarządowymi

POTENCJAŁ EKOLOGICZNY

ochrona środowiska i przyrody, zapobieganie zagrożeniu środowiska

Cele strategiczne:

- ⇒ Wysoki poziom życia mieszkańców - wykształcony, przedsiębiorczy, zdrowy, kulturalny i zamożny mieszkaniec powiatu otwockiego;
- ⇒ Wysoka jakość zarządzania w urzędach (sprawna praca urzędników), dobra współpraca partnerów lokalnych;
- ⇒ Wdrażane zasady zrównoważonego rozwoju w powiecie, poszanowane zasoby środowiska naturalnego;

Cele szczegółowe:

potencjał ludzki

- ⇒ Dostosowanie profilu kształcenia do rynku pracy (potrzeba kształcenia pod kątem istniejących i tworzonych instytucji, firm – np. usługi, instytucje naukowo-badawcze, medycyna, rekreacja i turystyka, przedsiębiorczość);
- ⇒ Zwiększenie ilości ofert pracy dla osób z wykształceniem medycznym;
- ⇒ Powstanie ośrodka edukacyjnego – kształcenia ustawicznego;
- ⇒ Wspieranie rozwoju instytucji edukacyjnych (akademickich);
- ⇒ Podniesienie jakości oferty edukacyjnej szkół;
- ⇒ Zaangażowanie osób o wysokim potencjale intelektualnym do współpracy w ramach projektów rozwoju lokalnego;
- ⇒ Wspieranie działań zmniejszających poziom bezrobocia;
- ⇒ Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości;
- ⇒ Stworzone bardzo dobre warunki do inwestowania na terenie powiatu (organizacyjne, przygotowane tereny pod inwestycje, system zachęt, itp.);
- ⇒ Wypromowany wizerunek powiatu jako miejsca o korzystnych warunkach do inwestowania;
- ⇒ Powszechnie dostępna informacja o warunkach inwestowania na terenie powiatu;
- ⇒ Promocja działań podnoszących poziom aktywności gospodarczej i społecznej mieszkańców powiatu;
- ⇒ Wdrożenie programu aktywizacji zawodowej młodzieży;
- ⇒ Wspieranie rozwoju terenów wiejskich w kierunku przedsiębiorczości okołorolniczej, funkcjonujący system informacyjno – konsultacyjny;

- ⇒ Utworzenie Lokalnego Porozumienia na Rzecz Zatrudnienia z udziałem przedstawicieli wszystkich sektorów z terenu powiatu;
- ⇒ Porozumienie lokalnych elit politycznych na rzecz rozwoju powiatu;
- ⇒ Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego – wspólna realizacja projektów rozwojowych;

potencjał instytucjonalny

- ⇒ Wysoki stopień współpracy poszczególnych gmin w powiecie na poziomie realizacji celów, zadań (związek celowy gmin);
- ⇒ Wdrożenie powiatowego programu współpracy samorządów z organizacjami pozarządowymi – zwiększanie ilości zleczanych zadań własnych samorządów organizacjom pozarządowym;
- ⇒ Uzyskanie wysokiego stopnia uspołecznienia w procesie decyzyjnym na szczeblu samorządów lokalnych;
- ⇒ Prowadzenie intensywnych działań promocyjnych przez powiat i koordynacja w wymianie informacji niezbędnej dla rozwoju lokalnego;
- ⇒ Zbudowanie sprawniejszej administracji, poprawienie jakości wyposażenia technicznego w administracji samorządowej (informatyzacja urzędów);
- ⇒ Polepszenie warunków lokalowych dla wykonywania zadań przez administrację powiatową poprzez wykreowanie siedziby Starostwa skupiającej wszystkie wydziały i najważniejsze jednostki;
- ⇒ Zintegrowanie sektora pozarządowego na szczeblu powiatu (forum współpracy między organizacjami pozarządowymi);
- ⇒ Zaktywizowanie organizacji pozarządowych na rzecz realizacji projektów prorozwojowych;
- ⇒ Utworzenie powiatowej sieci informacyjnej w zakresie informacji niezbędnej dla rozwoju lokalnego z wykorzystaniem narzędzi internetowych;
- ⇒ Polepszenie jakości obsługi mieszkańców – przejrzystość formalności, zminimalizowanie biurokracji;

potencjał ekologiczny

- ⇒ Opracowanie i wdrożenie Powiatowego Planu Ochrony Środowiska;
- ⇒ Wprowadzenie powiatowego systemu segregacji odpadów stałych;
- ⇒ Likwidacja dzikich wysypisk śmieci;
- ⇒ Zabezpieczenie utylizacji odpadów niebezpiecznych;
- ⇒ Realizacja projektów czynnej ochrony przyrody (np. ochrona pasa wydmowego - taras otwocko-radzymiński porośnięty lasem sosnowym);
- ⇒ Promocja proekologicznej produkcji rolniczej;
- ⇒ Ochrona różnorodności biologicznej;
- ⇒ Promocja wykorzystania energii odnawialnej (energia geotermiczna, wykorzystanie biomasy);
- ⇒ Wdrożenie programów edukacji ekologicznej;
- ⇒ Podniesienie czystości wód Świdra i Mieni;
- ⇒ Zwiększenie udziału paliw ekologicznych w ciepłowniach;

POTENCJAŁ TECHNICZNY

drogi publiczne (powiatowe) i transport publiczny,
utrzymanie powiatowych obiektów i urzędzeń użyteczności publicznej oraz administracyjnych,
ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa,
gospodarka wodna, gospodarka nieruchomościami (w tym nieruchomości związane z obronnością),
geodezja, kartografia, kataster,
zagospodarowanie przestrzenne i nadzór budowlany,

Cele strategiczne:

- ⇒ Dobra jakość infrastruktury technicznej i uporządkowana przestrzeń w obrębie powiatu (ład przestrzenny);
- ⇒ Spójność architektoniczna w powiecie, uporządkowana przestrzeń (ujednolicone zasady gospodarowania przestrzenią w powiecie, spójne plany zagospodarowania przestrzennego poszczególnych gmin);
- ⇒ Zmodernizowana infrastruktura drogowa, dostosowana do standardów Unii Europejskiej i rozwinięta sieć komunikacyjna;
- ⇒ Poprawa czystości wód powierzchniowych i podziemnych;
- ⇒ Racjonalna gospodarka nieruchomościami publicznymi – sprzedaż lub udostępnienie do użytkowania wolnych nieruchomości;
- ⇒ Uporządkowanie stanu prawnego nieruchomości;
- ⇒ Aktywna gospodarka nieruchomościami komunalnymi;
- ⇒ Poprawa zabezpieczenia przeciwpożarowego i przeciwpowodziowego mieszkańców;

Cele szczegółowe:

- ⇒ Opracowanie Planu Rozwoju Lokalnego na lata 2004 – 2013;

drogi publiczne (powiatowe i transport publiczny)

- ⇒ Dostępna i rozwinięta komunikacja, szczególnie w południowo-wschodniej części powiatu;
- ⇒ Wystarczająca liczba i jakość połączeń komunikacji publicznej z Warszawą;
- ⇒ Ograniczenie praktyk monopolistycznych w zakresie połączeń telekomunikacyjnych;
- ⇒ Zmodernizowana infrastruktura drogowa (uwzględnienie ochrony zasobów środowiskowych), dostosowana do standardów Unii Europejskiej;
- ⇒ Skuteczny lobbying w zakresie ostatecznej koncepcji rozwiązań komunikacji drogowej i kolejowej w powiecie (przebieg autostrady A2, most na Wiśle – droga nr 721, linia kolejowa Warszawa – Pilawa);

gospodarka wodna

- ⇒ Usprawnienie infrastruktury wodno - kanalizacyjnej;

- ⇒ Budowa nowych ujęć wody pitnej;
- ⇒ Pełny stopień skanalizowania terenu powiatu;
- ⇒ Funkcjonujący program kompleksowej utylizacji ścieków w skali powiatu;
- ⇒ Racjonalne wykorzystanie zasobów wód rzeki Świder;

gospodarka nieruchomościami (w tym nieruchomości związane z obronnością)

- ⇒ Uporządkowanie stanu prawnego nieruchomości – pasy drogowe, budynki komunalne, działki w centrach miejscowości;
- ⇒ Sprzedaż nieruchomości komunalnych pod inwestycje;

geodezja, kartografia,

- ⇒ Komasacja gruntów z wykorzystaniem pod inwestycje;
- ⇒ Uporządkowanie stanu prawnego działek;

utrzymanie powiatowych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz administracyjnych

- ⇒ Uwłaszczenie mieszkańców (lokatorów budynków komunalnych - głównie w Otwocku);
- ⇒ Racjonalizacja stanu posiadania w zakresie nieruchomości komunalnych;

ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa

- ⇒ Przeprowadzenie konserwacji i modernizacji wałów przeciwpowodziowych;
- ⇒ Utworzenie obszarów (zbiorników) zalewowych;

zagospodarowanie przestrzenne i nadzór budowlany

- ⇒ Ekonomiczne wykorzystanie przestrzeni;
- ⇒ Skorelowanie planów zagospodarowania przestrzennego pomiędzy gminami w powiecie;
- ⇒ Utworzenie stref inwestycyjnych w gminach;
- ⇒ Spójność architektoniczna poszczególnych gmin powiatu – podporządkowanie planowania przestrzennego walorom kulturowym powiatu;
- ⇒ Zwiększenie zasobów zieleni w układzie przestrzennym powiatu;

1.4.3. Cele strategiczne i cele szczegółowe w ramach wybranych dziedzin gospodarki

ROLNICTWO, LEŚNICTWO, PRZETWÓRSTWO ROLNO - SPOŻYWCZE

Cele strategiczne:

- ⇒ Zwiększenie liczby rolników działających w formach zorganizowanych;
- ⇒ Efektywne i mocne rynkowo gospodarstwa specjalistyczne (ogrodnictwo, sadownictwo);
- ⇒ Rozwinięta produkcja biomasy (odnawialne źródła energii);
- ⇒ Zwiększenie liczby gospodarstw rolnych z alternatywnymi źródłami dochodów;
- ⇒ Rozwój produkcji drewna (zalesianie) na gruntach nieprzydatnych rolniczo;
- ⇒ Rozwinięty sektor lokalnych przetwórci rolno-spożywczych;

Cele szczegółowe:

- ⇒ Zainicjowanie współpracy z różnymi instytucjami w celu promowania grupowych form działania wśród rolników;
- ⇒ Stworzenie lokalnej polityki wspierania grup producentów;
- ⇒ Włączenie się w programy informacyjne i edukacyjne dla rolników;
- ⇒ Stworzenie i wdrożenie preferencyjnego programu rozwoju produkcji biomasy i wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
- ⇒ Stworzenie i udział we wdrożeniu programu różnicowania działalności w gospodarstwach rolnych;
- ⇒ Stworzenie programu promocji gospodarstw agroturystycznych;
- ⇒ Stworzenie i wdrożenie programu promocji lokalnych produktów rolnych i spożywczych – np. organizacja targów rolno – spożywczych;
- ⇒ Wspieranie rozwoju lokalnego przetwórstwa rolno – spożywczego;

TURYSTYKA, DROBNA WYTWÓRCZOŚĆ, USŁUGI MEDYCZNE

Cele strategiczne:

- ⇒ Rozwinięta turystyka weekendowa, pobytowa i biznesowa;
- ⇒ Funkcjonująca sieć gospodarstw agroturystycznych;
- ⇒ Rozwinięty sektor usług medyczno – opiekuńczych (wraz z rehabilitacją);
- ⇒ Uaktywnienie sektora drobnej wytwórczości;

Cele szczegółowe:

- ⇒ Stworzenie i udział w realizacji programu wspierania rozwoju i promocji oferty turystycznej powiatu;
- ⇒ Stworzenie i udział w realizacji programu rozwoju i promocji gospodarstw agroturystycznych;
- ⇒ Stworzenie centrum informacji turystycznej – koordynującego działania proturystyczne we wszystkich gminach powiatu;
- ⇒ Stworzenie i wdrożenie programu dywersyfikacji specjalistycznych usług medyczo-opiekuńczych – powstanie komercyjnych placówek;
- ⇒ Zinventaryzowanie zasobów wód mineralnych i geotermalnych;
- ⇒ Stworzenie Lokalnego Funduszu Poręczeń Kredytowych;
- ⇒ Stworzenie i udział w realizacji programów edukacyjnych w zakresie przedsiębiorczości;
- ⇒ Wypromowanie rzemiosła i rękodzieła artystycznego – wykreowanie produktów lokalnych;
- ⇒ Stworzenie systemu informacji gospodarczej;

PRZEMYSŁ, BUDOWNICTWO, PROMOCJA POWIATU**Cele strategiczne:**

- ⇒ Rozwinięta działalność przemysłowa na zasadach zrównoważonego rozwoju;
- ⇒ Rozwinięte budownictwo mieszkaniowe;
- ⇒ Atrakcyjny wizerunek społeczno – gospodarczy powiatu wśród mieszkańców i w otoczeniu;

Cele szczegółowe:

- ⇒ Stworzenie parku technologicznego przy instytucjach naukowych zlokalizowanych na terenie Świerku;
- ⇒ Pozyskanie inwestora strategicznego – ulokowanie zakładu przemysłowego z uwzględnieniem rygorów środowiskowych;
- ⇒ Utrzymanie i zintegrowany rozwój infrastruktury;
- ⇒ Stworzenie preferencji dla budownictwa ekstensywnego i rezydencjonalnego
- ⇒ Stworzone bardzo dobre warunki do inwestowania na terenie powiatu (organizacyjne, przygotowane tereny pod inwestycje, system zachęt, itp.);
- ⇒ Wypromowany wizerunek powiatu jako miejsca o korzystnych warunkach do inwestowania;
- ⇒ Powszechnie dostępna informacja o warunkach inwestowania na terenie powiatu;

1.5. DZIAŁANIA WYMAGAJĄCE WSPÓLPRACY WIELU PARTNERÓW

- ⇒ Inwestycje związane z rozbudową i modernizacją dróg;
- ⇒ Rozwój gospodarki wodno – ściekowej;
- ⇒ Zagospodarowanie odpadów stałych;
- ⇒ Wykreowanie silnych organizacji pozarządowych wspierających rozwój powiatu;
- ⇒ Stworzenie katalogu profesjonalnych ofert dla inwestorów;
- ⇒ Kompleksowa promocja powiatu;
- ⇒ Rozwiązywanie problemów społecznych;
- ⇒ Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców;
- ⇒ Współpraca w zakresie zwiększania dostępności i poziomu kształcenia;
- ⇒ Zwiększanie aktywności społecznej mieszkańców;
- ⇒ Tworzenie instytucji wspierających rozwój powiatu;
- ⇒ Przeciwdziałanie bezrobociu;
- ⇒ Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości;
- ⇒ Zwiększanie atrakcyjności turystycznej powiatu;
- ⇒ Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców;
- ⇒ Wspieranie działań podnoszących konkurencyjność rolnictwa powiatu;

1.6. ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ STRATEGII

1. **System zarządzania realizacją strategii** określa organizację, zasady i sposoby wdrażania strategii i jej monitorowania. System ten jest bardzo ważnym i często niedocenianym elementem planowania strategicznego i operacyjnego, który decyduje o dynamice procesu realizacji strategii. Nie stworzenie tego systemu powoduje, że strategia staje się bardzo szybko dokumentem „martwym”.

2. **System zarządzania realizacją Strategii** Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Otwockiego tworzą dwa powiązane ze sobą podmioty zarządzające realizacją strategii:

- ✧ **Rada Powiatu i Starosta Powiatu** - pełnią bieżący nadzór nad realizacją strategii, czuwają aby przy tworzeniu budżetu powiatu uwzględniany był roczny plan realizacji strategii, prowadzą akcję informacyjną i promocyjną, uchwalają zmiany w strategii.
- ✧ **Komitet Sterujący Strategii** - jako organ o charakterze operacyjnym; w jego skład wchodzi:
 - koordynator wdrażania strategii jako przewodniczący Komitetu
 - koordynatorzy programów rozwoju
- ✧ **Koordynator wdrażania strategii** - Pełnomocnik Starosty,
 - zapewnia, aby każdy z koordynatorów programów realizacyjnych (lub zadań) posiadał aktualną wersję strategii oraz roczny plan realizacji strategii,
 - gromadzi dokumentację związaną ze strategią, zbiera informacje określające postępy w realizacji strategii,

- prowadzi monitoring realizacji strategii z wykorzystaniem systemu wskaźników zrównoważonego rozwoju
- współorganizuje spotkania Forum Rozwoju Powiatu (społeczny zespół liderów uczestniczący w pracach nad przygotowaniem strategii), po każdym zebrań opracowuje raport z realizacji strategii, który następnie szeroko upowszechnia, prowadzi akcję informacyjną i promocyjną.

3. W procesie realizacji strategii będą wykorzystywane następujące trzy grupy instrumentów:

- prawno-administracyjne, ekonomiczne i rynkowe, w tym finansowe oraz z zakresu organizacji, zarządzania i marketingu
- informacyjno-edukacyjne, w tym monitoringu realizacji
- system aktualizacji strategii.

Instrumenty prawno-organizacyjne, ekonomiczne i rynkowe oraz z zakresu organizacji, zarządzania i marketingu

- realizacja strategii obejmuje lata członkostwa Polski w Unii Europejskiej. W okresie tym obowiązuje „*Druga Polityka ekologiczna Państwa, Polska 2025. Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju*” oraz „*Strategia rozwoju województwa mazowieckiego*”. Znaczący wpływ na warunki realizacyjne będą miały ustalenia wspólnej polityki ekologicznej UE określone w *Szóstym Programie Działań* oraz w dyrektywach, rozporządzeniach i decyzjach. W *Programie* tym mocno akcentowane są instrumenty ekonomiczne i fiskalne.

Instrumenty z zakresu organizacji, zarządzania i marketingu stanowią bardzo obszerną i ciągle rozbudowywaną grupę narzędzi realizacyjnych. W realizacji Strategii będzie pomocne przede wszystkim:

- ścisłe powiązanie w okresie najbliższych lat programów strategii z budżetem Powiatu Otwockiego w oparciu o zasadę budowy budżetu zadaniowego (zadania do finansowania z budżetu powiatu zostaną określone w planie operacyjnym),
- zarządzanie jakością w oparciu o znormalizowane systemy ISO grupy 9000 jako element zarządzania sferą usług publicznych w powiecie,
- element marketingu lokalnego, zwłaszcza promocji strategii zgodnie z przyjętym dla powiatu planem komunikacji społecznej, tak aby informacja o strategii i jej realizacji była znana i powszechnie dostępna,
- wieloletnie plany inwestycyjne są korzystnym i efektywnym dla powiatu instrumentem zarządzania realizacją strategii.

Instrumenty informacyjno-edukacyjne:

- **monitoring społeczny** (z udziałem społeczności lokalnej); przeprowadzane będą badania opinii społecznej (ankiety, sondaże) dla lepszej oceny realizacji wybranych zadań; wśród mieszkańców upowszechniane będą wszystkimi dostępnymi kanałami komunikacji społecznej (ogłoszenia, artykuły w prasie, spotkania radnych z wyborcami) informacje o postępach i efektach w realizacji strategii oraz dokonywanych w niej zmianach;
- dla oceny wymiernej stopnia realizacji celów strategii powinien zostać wykorzystany **system wskaźnikowego monitorowania strategii (SWMS)**.

System wskaźnikowego monitorowania strategii specyficzny dla Powiatu Otwockiego (*wg wskaźników ujętych w Audycie Zrównoważonego Rozwoju*) - wykorzystuje dotychczasowe doświadczenia krajowe konstrukcji wskaźników monitorowania realizacji strategii według poszczególnych ładów (gospodarczego, społecznego, środowiskowo-przestrzennego i instytucjonalno-politycznego) nawiązuje do poziomu celów szczegółowych, a nawet programów realizacyjnych.

Podmioty zarządzające Strategią powinny sprawować opiekę nad tym, aby zapisy Strategii były uwzględniane w innych dokumentach strategicznych gminy.

Jeden raz w roku powinien być dokonywany w ramach monitoringu strategii, przegląd celów i zadań strategicznych oraz postępów i trudności w realizacji strategii przez grupę społeczną - Forum Rozwoju Powiatu (nieformalna grupa społeczna funkcjonująca np. przy Radzie Powiatu, będąca ciałem doradczym i opiniotwórczym Rady, która poprzez wspólną pracę na warsztatach tworzyła strategię). Forum Rozwoju Powiatu może być także ciałem sformalizowanym, instytucjonalnym i funkcjonować jako organizacja pozarządowa.

Podsumowanie

Przyjmuje się następujące formy instytucjonalne zapewniające odpowiedni program wdrażania i monitoringu Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Otwockiego:

- nadzór nad sprawną realizacją Strategii będzie sprawował Starosta Otwocki,
- społeczny nadzór nad wdrażaniem strategii będzie sprawować Rada Powiatu oraz Forum Rozwoju Powiatu (jako nieformalna grupa liderów lokalnych, funkcjonująca w oparciu o regulamin pracy),
- Starosta Powiatu jeden raz w roku zdawał będzie Radzie Powiatu sprawozdanie z postępów w realizacji Strategii,
- Koordynacją działań na rzecz realizacji Strategii zajmował się będzie Pełnomocnik Starosty,

Przed opracowaniem budżetu na rok następny odbędzie się spotkanie Zespołu Opracowującego Strategię w celu przeanalizowania postępów w jej realizacji i dokonanie niezbędnych poprawek wynikających ze zmian następujących w otoczeniu.

2. **System aktualizacji strategii** zakłada wprowadzanie zmian w dokumencie strategicznym. Zmiany będą proponowane przez Starostę Otwockiego, opiniowane przez grupę społeczną, Forum Rozwoju Powiatu i zatwierdzane przez Radę Powiatu.

System aktualizacji strategii

- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Otwockiego będzie co roku poddawana przeglądowi oraz aktualizacji. System ten jest odmienny dla części dokumentu określającej wizję rozwoju i cele strategii (strategiczne i szczegółowe) oraz dla części programowej (programy realizacyjne oraz zadania),
- część „strategiczna” będzie poddawana przeglądowi oraz aktualizacji w cyklu kadencji władz samorządowych (tzw. aktualizacja taktyczna) z przesunięciem okresu objętego planowaniem o kolejne 4 lata (planowanie kroczące),
- część „programowa” będzie poddawana przeglądowi i aktualizacji co roku; bardzo ważnym narzędziem wprowadzania strategii w życie będzie zatwierdzony przez Starostę Otwockiego **Roczny plan realizacji strategii**
- aktualizacji dokonuje w formie planowania partnerskiego Forum Rozwoju Powiatu, a zatwierdza Rada Powiatu,
- po wprowadzeniu zmian w strategii Koordynator wdrażania strategii zobowiązany jest dostarczyć wszystkim zainteresowanym stronom (zwłaszcza koordynatorom poszczególnych programów realizacyjnych) informację o dokonanej aktualizacji strategii.

System okresowej aktualizacji będzie odbywał się we współpracy z lokalnymi partnerami społeczno – gospodarczymi.

System zarządzania realizacją strategii można wspomóc poprzez audyt zewnętrzny, co daje większą skuteczność realizacji celów i zadań oraz pozwala na profesjonalne uaktualnienie i zmiany, głównie w części realizacyjnej strategii, pozwala na lepszą identyfikację źródeł finansowania pod kątem projektów i większą skuteczność pozyskiwania środków zewnętrznych.

Audytor może pomóc władzom powiatu w obiektywnej aktualizacji strategii między innymi poprzez: zalecenia do zarządzania strategią, rekomendacje do budżetu, motywowanie społecznego zespołu zarządzającego strategią, analizę stanu pozyskiwania środków, sugestie w zakresie programów realizacyjnych, projektów. Pomoc audytora, może dotyczyć także identyfikacji źródeł finansowania projektów, opracowania wniosków o dofinansowanie oraz ich rekomendowania do sponsorów, przygotowania i przeprowadzenia specjalistycznych szkoleń.

2. UWAGI

Strategia jest dokumentem określającym cele, strategie i programy realizacyjne na kilkanaście lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad podnoszeniem jego jakości. Przygotowanie projektu dokumentu i jego przyjęcie przez Radę Powiatu Otwockiego kończy tylko pewien etap planowania. Ze względu na swój długookresowy charakter planowanie strategiczne jest procesem wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych politycznych, społecznych itd. i ich bieżącego uwzględnienia w dokumencie oraz przesuwania horyzontu planowania na kolejne lata.

Proces planowania był procesem aktywnym i realizowanym w formie warsztatów, pracy społecznych zespołów zadaniowych, konsultacji wyników pracy oraz indywidualnej pracy konsultantów, opierającym się na wynikach Audytu Zrównoważonego Rozwoju. Uspołecznienie procesu opracowania Strategii polegało na wypracowaniu form społecznego współdziałania w zakresie opracowania wizji i kierunków rozwoju, kluczowych problemów oraz celów strategicznych i szczegółowych.

- W pracy nad strategią brali udział odbiorcy strategii: przedstawiciele 8 gmin wchodzących w skład powiatu: Celestynów, Józefów, Karczew, Kolbiel, Osieck, Otwock, Sobienie Jeziory, Wiązowna, którzy reprezentowali interesy społeczności gminnych, przedstawiciele samorządu powiatowego oraz przedstawiciele administracji z gmin i powiatu.
- Wyniki pracy - projekt strategii rozwoju był konsultowany z przedstawicielami wszystkich gmin i środowisk powiatu.
- Przeprowadzono badania ankietowe mieszkańców powiatu otwockiego pod kątem: problemów rozwoju powiatu oraz wizji i kierunków jego rozwoju.
- Została wykorzystana wiedza, doświadczenie i umiejętności ludzi, którzy żyją i pracują na co dzień w gminach powiatu. Praca tych osób wykazała ich bardzo dużą wiedzę i zaangażowanie przydatne do pracy nad strategią.

2.1 W trakcie prac zwrócono się do gmin powiatu o zaprezentowanie na podstawie własnych strategii rozwoju najistotniejszych problemów i kierunków rozwoju w sferach: społecznej, potencjałów i gospodarczej. Przesłane zapisy problemów zostały potwierdzone pisemnie przez Wójta, Burmistrza, Prezydenta każdej z Gmin. Problemy te mają istotny wpływ na sytuację całego powiatu oraz na jego możliwości rozwojowe.

2.2 Analiza przesłanych materiałów wskazuje iż treść tych zapisów zbieżna jest z wynikami warsztatów przeprowadzonych w Otwocku oraz potwierdzona w wysokim stopniu Audytem Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Otwockiego. Na podstawie tych danych można wskazać charakterystyczne, podobne lub takie same problemy w 3 sferach życia gmin.

Są to:

w sferze społecznej:

- wysoki poziom bezrobocia;
- ubożenie społeczeństwa;
- narastające zjawiska patologii zachowań społecznych;
- niezadowalający stopień aktywności i integracji społecznej;
- rosnące zagrożenie bezpieczeństwa na drogach;

w sferze potencjałów:

- niski poziom rozwoju infrastruktury technicznej, proekologicznej;
- nierozwiązany problem zagospodarowania odpadów stałych;
- zły stan i niski standard dróg;
- dewastacja środowiska przyrodniczego;
- uciążliwe rozwiązania/połączenia komunikacyjne;
- niedostateczny stan czystości wód powierzchniowych;

w sferze gospodarczej:

- zła sytuacja ekonomiczna gospodarstw rolnych;
- słaby rozwój sektora MSP, niska innowacyjność;
- upadające zakłady pracy.

2.3 Precyzyjne określenie i agregacja kluczowych problemów w poszczególnych gminach, pozwoliła na sformułowanie i przyjęcie kierunków działań wymagających współpracy wielu partnerów (gmin i powiatu) oraz celów strategicznych i szczegółowych w poszczególnych sferach życia Powiatu. Szczegółowe zapisy w tym zakresie prezentowane są w Części III.

Plan strategiczny wypracowany przez Zespół Opracowujący Strategię traktowany jest jako początek "partnerskiego" planowania strategicznego. Wraz z Audytem powinien rozpocząć proces konkretyzowania planu szczególnie w zakresie planu operacyjnego, budżetów i harmonogramu działań, źródeł finansowania poszczególnych zadań, przedsięwzięć. Powinien także zmierzać do dalszego wypracowania listy kluczowych projektów z uwzględnieniem dostępnych, zewnętrznych źródeł finansowania oraz różnych wariantów postępowania w zależności od stopnia realizacji strategii.

Końcowa faza pracy nad strategią polegała na eksperckim uzupełnianiu przez konsultantów Fundacji Terra Humana sfery jej realizacji na wszystkich etapach oraz wypracowaniu ostatecznej wersji dokumentu zgodnie z obowiązującymi standardami po uprzedniej korekcie wykonanej przez koordynatora ze strony Starostwa.

2.4 Zawartość dokumentu strategii stanowi uporządkowaną logicznie, pełną prezentację wyników prac.

2.5 Należy wysoko ocenić zaangażowanie i wkład merytoryczny uczestników biorących udział w warsztatach diagnostyczno-projektowych.

3. Poprzez przyjęcie uchwałą z dnia 8 lipca 2004 roku Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Otwockiego Rada Powiatu dokonała zatwierdzenia celów. Pozwoli to na koncentrację środków niezbędnych na ich realizację.

3.1 Rozpoczęcie prac nad opracowaniem projektów do priorytetowych kierunków rozwoju i celów strategicznych powinna nastąpić po przyjęciu planu strategicznego przez Radę Powiatu w drodze uchwały.

3.2 Szczegółowych informacji na temat planu strategicznego udziela Wydział Promocji, Kultury, Sportu i Turystyki oraz Współpracy Regionalnej Starostwa Powiatowego w Otwocku, ul. Górna 13, pokój 301, tel.+ 22 779 32 95 w . 343.